

N. H. JACOBSEN
3-12-1897 - 17-2-1980

Et generationsskifte har i løbet af 60'erne og 70'erne fundet sted i den nyere geografis historie. En imponerende indsats af forskellig art er med rod i mellemkrigsårene gået for sig. Sporene herfra vil vise sig dybe og lange. De har været udgangspositionen for den følgende generation, selv om denne har måttet gå sine egne nye veje. Derfor skal der på forskellig vis her lyde en tak for den beundringsværdige indsats, som generationen af geografer, der lagde op til udviklingen i dag, har udført.

Geografien står foran at fejre sit 100 års jubilæum som anerkendt universitetsfag i den nyere tid. Indledningsvis har de to første professorer i faget repræsenteret dels en fysisk-geografisk og dels en kulturgeografisk hovedlinje, begge tilsyneladende begavet med inspirerende kraft, og de har efterladt sig en række elever med betydelige videnskabelige evner.

Tidens tekniske revolution og afslutningen af opdagelsernes epoke - stort set med den første verdenskrigs afslutning - blev det miljø, som den unge lærer N. H. Jacobsen i 1918 mødte i København, hvor han indfandt sig for at tage magisterkonferens i geografi. Professoren i de første 2 år hed H. P. Steensby og derefter M. Vahl. Inden han blev mag. scient. i 1924 var der foruden professoren ved laboratoriet blevet ansat en lektor i kulturgeografi, G. Hatt. Det skal endelig nævnes, at samme år (1924) disputerede Niels Nielsen med afhandlingen: Jernproduktionen i Jylland.

N. H. Jacobsen tog tilbage til skolen og til Østjylland, idet han i 1925 blev ansat som adjunkt ved Horsens Statsskole. Han var den fødte lærer, og hans virke her og i Sønderjylland siden 1938, først Sønderborg og fra 1941 som rektor ved Haderslev Katedralskole, har været til stor gavn for samfundet såvel som for geografien.

Udviklingen inden for geografien i mellemkrigsårene var stærkt præget af relationen til historie, arkæologi og etnografi, Hatts imponerende indsats iøvrigt ufortalt. Den anden magnet var Niels Nielsen med islandsforskningen og undersøgelserne i marsk og vadehav. N. H. Jacobsen hørte til den store kreds af medarbejdere, som Niels Nielsen inspirerede og aktiverede.

Undertegnede hører til den næste generation og har ligeledes været inspireret og aktiveret af Niels Nielsen. Mit arbejde begyndte i 1941 i Vadehavet samme år, som N. H. Jacobsen afsluttede en banebrydende indsats med arbejdet: Træk af den erhvervskulturelle Udvikling i Ho Bugt Landet.

Forud var gået disputatsen af 1937: Skibsfarten i Det Danske Vadehav. En erhvervsgeografisk Studie (forsvaret 1938) og artiklen i Geografisk Tidsskrift 1938: De gamle kongerigske Enklavers Oprindelse. Vadehavsarbejdet stoppede i 1943 på grund af krigen. Da det atter blev genoptaget i 1946, og nye veje blev stukket ud, geografiske kurser oprettet m.m., var N. H. Jacobsens arbejder en af de vigtigste bropiller, der gjorde springet ind i den nye tid mulig og frugtbar.

N. H. Jacobsen har udført en stor og fortjenstfuld gerning i Sønderjylland. Hans indsats som historisk geograf er endvidere af største betydning. Det vil være et spor, der vil blive fulgt af senere geografer, omend udviklingen efter 2. verdenskrig ikke har givet denne forskningsretning de bedste kår.

Geografisk Selskab siger N. H. Jacobsen tak for trofasthed mod faget gennem tiden. I de seneste år fortsatte han sine studier af historisk, trafikgeografisk art. I 1953 kom afhandlingen om Haderslev Fjord som Søfartsvej (Geografisk Tidsskrift bd. 52) og i 1973: Nogle midtsjællandske Kanalplaner fra Begyndelsen af det 19. Århundrede (Geografisk Tidsskrift bd. 72). Herudover har N. H. Jacobsen publiceret artikler i Sønderjyske Årbøger vedrørende her-tugdømmet Slesvigs trafikforhold, dels om jernbanenettets udvikling og senest 1979: Slesvigske Kanalplaner i det 19. Århundrede. Af særlig interesse for danske geografer er diskussionen om kanalplanen fra Flensborg Fjord til Lister Dyb, hvor N. H. Jacobsen beretter om dette projekts genoptagelse i 1918-19. Han henviser specielt til artikler af H. P. Steensby, vel nok den seneste af dennes aktiviteter inden rejsen til Vinland. Har N. H. Jacobsens stærke interesse netop for disse problemstillinger sin rod i diskussionerne fra dengang?

Geografisk Laboratorium ved Københavns Universitet fostrede i mellemkrigsårene en række betydelige geografiske forskere. Vi siger tak for en helhjertet indsats.

N. Kingo Jacobsen